

Jaarverslag 2024

Regionale beleidstaak toerisme en recreatie Noord-Veluwe

Hilda van der Zee,

Regionaal beleidsadviseur toerisme en recreatie Noord-Veluwe

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Proces.....	4
3.	Activiteiten en ontwikkelingen 2024	5
4.	Financiële verantwoording 2024	9

1. Inleiding

De zeven gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten werken samen aan toerisme en recreatie op de Noord-Veluwe en het versterken daarvan. Door de onderlinge afstemming kunnen gemeenten ervoor zorgen dat het toeristisch product op elkaar aansluit, elkaar aanvult en elkaar versterkt. In het jaar 2024 is er wederom gewerkt met een gezamenlijk jaarplan. In breder verband werken we samen met en leveren we input aan de **VeluweAlliantie**.

Voorliggend jaarverslag blikt terug op de activiteiten die in 2024 zijn uitgevoerd binnen de regionale samenwerking op het gebied van toerisme en recreatie op de Noord-Veluwe. In 2024 werd gewerkt aan de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst VeluweAlliantie voor de komende periode van 2025 tot 2030. Een feestelijk moment ter ere van de verlenging vond in januari 2025 plaats. In de alliantie werken 21 gemeenten, provincie en andere (private) partners samen aan een duurzame en toekomstbestendige toerisme- en recreatiesector op de Veluwe.

Vanuit het Rijk werd de **Regiodeal Veluwe in Balans** (vijfde tranche) toegekend, waardoor veel toerisme- en recreatie projecten, verder kunnen worden opgestart. De regiodeal vormt een belangrijke financiële impuls voor ontwikkelingen op de Noord-Veluwe zoals de ontwikkeling van ontvangstlocaties.

Samen met het **Routebureau Veluwe** werkten we aan de verbetering van routenetwerken, de uniforme Veluwestijl, de pilot voor de vrijwillige Veluevignetten voor ruiters en mountainbikers en het verlengen van de samenwerkingsovereenkomst.

Met de projectgroep werd gewerkt aan **Veluwe Remembers en de Joodse geschiedenis** op de Noord-Veluwe. De belevingsobjecten met verhalen van Joodse families ten tijde van de Tweede Wereldoorlog worden medio 2025 in de zeven gemeenten geplaatst; Apeldoorn, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Nijkerk en Putten.

2024 was ook het jaar waarin ik mocht starten in de mooie portefeuille van regionaal beleidsadviseur toerisme en recreatie voor de Noord-Veluwe en daarmee samen met de 7 gemeenten mag bouwen aan toerisme en recreatie in onze regio.

Maart 2025, Hilda van der Zee

2. Proces

Zoals in het jaarplan beschreven, ligt er naast inhoudelijke opgaven ook een belangrijke platformfunctie voor de samenwerking op de Noord-Veluwe. De inhoudelijke opgaven worden verder uitgewerkt in het volgende hoofdstuk. Voor de platform functie staat het verbinden, inspireren, informeren en het faciliteren en organiseren van de samenwerking centraal. Daarbij is onder meer ingezet op het signaleren van kansen en mogelijkheden voor de Noord-Veluwe; het op de hoogte blijven van wat speelt in het werkveld, op de Veluwe en daarbuiten; en het leggen- en onderhouden van verbindingen met diverse (Veluwse) partijen en ontwikkelingen.

Daarnaast zijn diverse ambtelijke en bestuurlijke vergadermomenten georganiseerd. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er in vier vergaderingen bijeengekomen. De bestuurlijk en ambtelijke vergaderingen zijn vanuit de Noord-Veluwe inhoudelijk voorbereid, inclusief het opstellen van de benodigde inhoudelijke stukken.

Er waren vier Veluwe Alliantie vergaderingen in 2024, waarin Ermelo de Noord-Veluwe heeft vertegenwoordigd. Daarnaast is vanuit de Noord-Veluwe aangesloten bij de vier (ambtelijke) Toerisme & Recreatie vergaderingen georganiseerd vanuit de VeluweAlliantie. Om de gemeenten (ambtelijk) te ondersteunen en waar nodig ontlasten ten behoeve van deze vergaderingen, zijn er in voorbereiding hierop samenvattingen en aandachtspunten met de gemeenten gedeeld en terugkoppelingen verzorgd en concept collegevoorstellen.

3. Activiteiten en ontwikkelingen 2024

3.1 VeluweAlliantie

In samenwerking met de VeluweAlliantie werkten we als regio Noord-Veluwe aan de volgende ontwikkelingen en projecten in het jaar 2024;

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst VeluweAlliantie voor de jaren 2025-2030 werd voorbereid en de oude naam Veluwe op 1 werd gewijzigd naar VeluweAlliantie, omdat dit beter past bij de nieuwe doelstellingen. In februari is de propositie voor de RegioDeal Veluwe in Balans (vijfde tranche) gehonoreerd door het Rijk. Een andere Regiodeal, de Veerkrachtige Veluwe (derde tranche) werd verlengd. Met een tweetal gunningsregelingen maakte VeluweAlliantie het mogelijk om grotere en kleinere lokale initiatieven, passend binnen de beleavingsgebieden, te realiseren. Vrijwel alle initiatieven dragen bij aan verbetering van bezoekersstromen, nieuwe of ontwikkeling van bestaande recreatief/toeristisch aanbod in de randen van de Veluwe. Belangrijk onderdeel van deze betere spreiding zijn de ontvangstlocaties die in ontwikkeling zijn op de Noord-Veluwe; Putten, Nunspeet en Harderwijk.

Samen met het Routebureau Veluwe werkten de gemeenten aan de routenetwerken en de eenduidige Velwestijl. Met de vaststelling van het Stijlboek Routenetwerken & Panelenfamilie kiest de VeluweAlliantie voor eenheid in stijl voor bewegwijzering van routenetwerken en informatiepanelen. Dit zorgt voor betere informatievoorziening en een beter kwalitatief beeld, zeker ook omdat toepassing het mogelijk maakt om verouderde bebording op te ruimen. Een mooi voorbeeld van de Velwestijl zijn de welkomstborden die al veel Veluwe gemeenten hebben geplaatst. Ook de informatiepanelen bij Veluwe ontvangstlocaties en uiteraard de bewegwijzering langs wandel-, fiets-, MTB-, ruiter- en menpaden vallen hieronder. Net als de beleavingsobjecten, die op bijzondere plekken langs thematische routes staan en landmarks (herkenbare markeringspalen bij grotere ontvangstlocaties).

Een eenduidige, herkenbare stijl draagt bij aan bestemmingsmanagement: het (ver)leiden van bezoekers naar locaties op de Veluwe waar bezoekers mogen komen, waar zij optimaal van de Veluwe kunnen genieten.

Twee gebiedsaanpakken stonden centraal in 2024:

1) GEUS; Er ligt een gezamenlijke visie voor Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld voor de versterking van de balans tussen natuur, recreatie en landbouw. Aan GEUS werken provincie, waterschap, VeluweAlliantie en verschillende gemeenten en organisaties waaronder Ermelo en Nunspeet.

2) Masterplan IJsselvallei (gemeente Hattem)

Het Masterplan IJsselvallei is een gezamenlijk initiatief van elf partijen, waaronder overheden, natuurorganisaties en de agrarische sector om de IJsselvallei toegankelijk en recreatief aantrekkelijk te maken.

Dergelijke ontwikkelingen zijn een belangrijke impuls voor het gebied zelf, maar dragen daarnaast ook bij aan de doelstellingen van het bestemmingsmanagement, ontwikkeling van de gouden randen rondom de Veluwe. Hiermee kan de centrale Veluwe worden ontlast en kan de natuur daar verder herstellen en ontwikkelen.

Routebureau en vrijwillige Veluwe-vignetten voor mountainbikes en ruiters

In 2024 werden voorbereiding getroffen voor het invoeren van de vrijwillige Veluwe vignetten. Voor mountainbiken en paardrijden op de Veluwe gelden vanaf 1 januari 2025 vrijwillige vignetten. Een voorstel hiervoor is op 15 maart 2024 door de VeluweAlliantie aangenomen. Na twee jaar wordt bekeken of de vignetten geslaagd zijn en of er een vervolg komt. De uitvoering van en communicatie over de vignetten wordt verzorgd door het Routebureau Veluwe.

3.2 De Veluwse Belevingsgebieden

De Veluwe belevingsgebieden helpen ons als regio al het moois dat onze regio te bieden heeft te clusteren en centraal te stellen in onze communicatie en marketing. Voor de Noord-Veluwe zijn dit de volgende belevingsgebieden;

Veluwse natuurgeheimen

Het hart van het belevingsgebied Veluwse natuurgeheimen bestaat uit grote bos- en heidegebieden, met een grote variëteit aan flora en fauna. Het gebied is niet overal goed bereikbaar en ook niet altijd overal toegankelijk. Het gaat hier om natuurgeheimen die zich na enige moeite prijsgeven. Die zoektocht naar de natuur is precies waar de beleving hier over gaat: over flora en fauna, ongereptheid, de kwetsbaarheid van ecosystemen, het belang van biodiversiteit, over natuurbehoud en over het ontdekken en kennismaken met die geheimen.

De Noord-Veluwe ontwikkelt verschillende ontvangstlocaties om de Veluwe beter bereikbaar te maken en de natuurgeheimen hun rust te blijven geven. Daarnaast wordt er door partners in het gebied aan kleinere, concrete projecten gewerkt. Zo werkt VVV Elburg bijvoorbeeld aan een project Stadswal Wandeling Elburg, gericht op natuurgeheimen in de Vesting.

Veluwe Remembers en herinneringstoerisme

De gemeenten Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en Apeldoorn werken samen aan het project de Joodse geschiedenis op de Veluwe. Doel van het project is de herinnering aan de Joodse geschiedenis levend te houden en het doorvertellen van de verhalen aan de volgende generatie. De verhalen worden verteld door middel van herinneringsobjecten, die in de zeven gemeenten worden geplaatst op of rond het Westerborkpad. In enkele gemeenten krijgt het object een plaats in de buurt van een (oorlogs)museum. De objecten verwijzen door middel van QR-codes naar de website over de Joodse geschiedenis op de Veluwe. De projectleiding ligt bij de gastheergemeente Ermelo. Uitvoering van het project ligt bij het Routebureau, Ontwerpbureau Kinkorn en producent Kloosterboer. Het project is mogelijk dankzij financiering door de subsidie Vrijheid van de provincie Gelderland en co-financiering van de zeven deelnemende gemeenten. April-mei 2025 worden in de zeven gemeenten de herinneringsobjecten geopend.

De Veluwse Kust; de gouden flank van de Veluwe

De Veluwse Kust ontwikkelt zich als een van de gouden flanken van de Veluwe. Hierdoor kan het Veluwemassief verder worden ontlast. Er zijn al een aantal projecten opgestart en maatregelen getroffen in het kader van bestemmingsmanagement op de Veluwe. Dit gaat met name om de ontvangstlocaties, de beleavingsgebieden, de routestructuren door het Routebureau Veluwe, de marketing en communicatie van VisitVeluwe. Het is belangrijk dat deze verschillende processen op elkaar zijn afgestemd en dat er voldoende verbinding is met andere beleidsterreinen.

De Ambachtelijke Veluwe

In dit beleavingsgebied wordt op allerlei plekken werk gemaakt van de ambachtelijke verwerking van agrarische producten. De ambachtelijke Veluwe komt tegemoet aan de groeiende publieke belangstelling voor de oorsprong van ons voedsel, korte ketens en lokale productie. Het populaire concept 'eet zoveel mogelijk lokaal' staat hier centraal.

Op boerderijen, molens, in landwinkels en bakkerijen leert, kijkt, proeft en geniet de bezoeker. Hattem, Heerde, Epe en Oldebroek maakten een overzicht van ambachtelijk aanbod. Dit overzicht biedt mooie basis voor o.a. de ontwikkeling van routes. In de gemeenten Hattem, Elburg, Oldebroek, Voorst, Epe en Heerde loopt het Molenproject tot en met 2025. Vrijdag 9 mei is de opening van Rondje van de Molen (molenroute).

Het derde waterverhaal

Nederland kent al twee grote 'waterverhalen': dat van de Nederlandse bedwinging van de zee (met iconische plekken zoals de Deltawerken en de Afsluitdijk) en dat rondom de getijden van de Waddenzee, met de Waddenkust en de Waddeneilanden, tevens UNESCO Werelderfgoed. Maar er is nóg een groot waterverhaal: het verhaal van de grote rivieren en het bedwingen daarvan. Door middel van gebiedsbijeenkomsten met alle betrokken partijen wordt een belevingsconcept uitgewerkt. Vanuit de Noord-Veluwe neemt gemeente Hattem hieraan deel. In juni 2024 werd het belevingsconcept als conceptversie opgeleverd. Inmiddels heeft de bestuurlijke kopgroep de visie (belevingsconcept) vastgesteld. Het belevingsconcept verdeelt het rivierengebied in veertien deelgebieden, elk met herkenbare ankerpunten zoals musea, pontjes, steenfabrieken en landmarks. Deze opzet moet bijdragen aan het versterken van de gebiedsidentiteit en het bevorderen van recreatie en toerisme in de regio.

3.3 Veluwe Hanzestories

In 2024 is het [Hanzestories project](#) afgerond. Met de Hanzestories bieden we toeristen en recreanten een bijzondere manier om de mooie Hanzesteden waarvan er drie op de Noord-Veluwe liggen, te beleven. Op 21 maart was er een regionaal lanceermoment van de 5 Hanzestories routes:

Feestelijk lanceermoment van de vijf Hanzestories routes | Startpaneel Putten – Ermelo bij Brasserie Schovenhorst (21 maart)

4. Financiële verantwoording

In het jaarplan 2024 is een begroting opgenomen. Het in 2024 bij de gemeenten gefactureerde bedrag is overeenkomstig het begrote bedrag uit het jaarplan.

Post	Bedrag in €
Personeelslasten (0,8 fte)	86.766,-
Overhead waarvan out of pocketkosten (o.a. bijeenkomsten en congressen, abonnement Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme) €5.000	25.240,-
Ambtelijke inzet vanuit gemeenten voor bijdragen aan ontwikkelen plannen en uitvoer projecten	PM
Totaal	112.006,-

Zoals in de 'Bestuursovereenkomst toerisme en recreatie Noord-Veluwe' beschreven zijn er jaarlijkse vaste kosten bestaande uit personeelslasten en overhead (waarbinnen ook out-of-pocket kosten). Voor deze kosten wordt een vaste verdeelsleutel gehanteerd: het inwoneraantal per 1 januari van het voorgaande jaar. Voor afgelopen jaar komt dit neer op de volgende verdeling:

Gemeente	Bedrag in €
Elburg	13.992
Ermelo	16.134
Harderwijk	29.097
Hattem	7.301
Nunspeet	16.739
Oldebroek	14.187
Putten	14.554